

Dobrostan rodziny - uzupełnianie wiedzy o dobrostanie 'ja' poprzez badanie dobrostanu 'my' (badanie empiryczne ponad czterdzieści kultur) – popularnonaukowe streszczenie projektu

Podmiotem większości badań nad dobrostanem jest pojedynczy człowiek, a ich wyniki systematycznie dokumentują, że indywidualizm wiąże się z wyższym poziomem szczęścia niż kolektywizm. W zamierzonym projekcie stawiam hipotezę, że w kulturach kolektywistycznych dobrostan rodziny może mieć nie mniejsze znaczenie od dobrostanu jednostki. W projekcie skrojonym na ponad czterdzieści kultur z sześciu kontynentów, planuję zbadać wyznaczniki i poziom szczęścia zarówno jednostki, jak też rodziny. W badaniach planuję oprzeć się na modelu teoretycznym różnicującym dwa rodzaje dobrostanu: tradycyjnie badany koncept szczęścia niezależnego planuję uzupełnić wywodzącym się z kultur Dalekiego Wschodu konceptem szczęścia współzależnego. Wyniki pierwszego badania wstępnego przeprowadzonego w dwunastu kulturach: (1) potwierdzają, że niezależne szczęście jednostki współwystępuje z indywidualizmem, ale dla kontrastu (2) dokumentują, że współzależne szczęście rodziny jest mniej zależne od czynników kulturowych i zdaje się być bardziej uniwersalistyczne. Wyniki drugiego badania wstępnego przeprowadzonego w Japonii i w Polsce dokumentują, że kolektywiści mogą cenić szczęście rodziny wyżej od szczęścia jednostki, podczas gdy odwrotny wzorzec preferencji może być charakterystyczny dla społeczeństw relatywnie bardziej indywidualistycznych. Badania przyjmujące jednostkę jako podmiot dociekań nie dostarczą kompleksowego opisu wyznaczników i konsekwencji dobrostanu, dopóki nie zostaną uzupełnione badaniami nad dobrostanem rodziny.

Celem prac jest zbadanie, w schemacie międzykulturowym, konceptu szczęścia rodziny typowego dla ja współzależnego (ang. *interdependent happiness of a family*). Zamierzany projekt dotyczy kulturowego zróżnicowania znaczenia i poziomu subiektywnego dobrostanu podstawowej grupy społecznej, jaką jest rodzina, oraz jego indywidualnych i kulturowych wyznaczników. Celem projektu jest rozwinięcie prowadzonych już empirycznych prac nad dobrostanem rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem empirycznego zweryfikowania teoretycznego modelu różnicującego dobrostan ze względu na: (1) podmiot pomiaru (jednostka lub rodzina), oraz (2) rodzaj mierzonego dobrostanu (typowy dla ja niezależnego lub typowy dla ja współzależnego).

Badanie empiryczne skrojone jest na ponad czterdzieści kultur. Do jego realizacji rozwinę konsorcjum badawcze zorganizowane przez mnie przy poprzednim projekcie, a łączącego zespoły z ponad czterdziestu krajów. Podobnie jak w większości badań psychologii międzykulturowej, będziemy opierać się głównie na próbach studenckich, choć dołożymy starań, by w części krajów (co najmniej w trzech) próbę studencką uzupełnić próbą z populacji generalnej. Na wszystkich etapach badań dołożymy szczególnej staranności by nasze działania wobec osób badanych nie budziły żadnych wątpliwości etycznych.

Projekt może mieć fundamentalne znaczenie dla rozwoju cywilizacyjnego – w poszukiwaniach alternatywnych do PKB na głowę miar rozwoju społeczeństw coraz częściej wskazuje się na miary szczęścia. Lepsze zrozumienie kulturowych niuansów szczęścia może w przyszłości pozwolić międzynarodowym instytucjom kalkulującym i badającym wzrost społeczeństw (np. Bankowi Światowemu, czy ONZ) na modyfikacje i ulepszenia w stosowanych miarach rozwoju społeczeństw.